

Folktinget
SVENSKAFINLANDSFOLKTING

Unionsgatan 45 H 110 Unioninkatu
Helsingfors 00170 Helsinki
tfn +358 - 9 - 6844 250 puh
fax +358 - 9 - 6844 2550

folktinget@folktinget.fi

Helsingfors den 7 april 2003

Ärende: Utlåtande om försöksgrundernas lämplighet som grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2/241/2003)

Till Utbildningsstyrelsen

Utbildningsstyrelsen har den 4 februari 2003 begärt Folktingets utlåtande i ovan nämnda ärende. Folktinget önskar avge följande utlåtande:

Allmänt

Riksdagen antog den 11 februari 2003 med rösterna 179 för och 3 emot en ny språklag och lagstiftning som har samband med den. Utgångspunkten för revideringen av lagstiftningen om de språkliga rättigheterna var reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, som genomfördes 1995, och den nya grundlagen som trädde i kraft den 1 mars 2000. Den nya grundlagen stärkte principen om landets officiella tvåspråkighet och nationalspråkens jämställdhet samt de språkliga rättigheterna och det allmännas förpliktelser i språkfrågor. Det allmänna skall i enlighet med grundlagen förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av båda nationalspråken.

Språklagsreformen syftar till att ytterligare stärka den språkliga jämlikheten och att skapa förutsättningar för att rätta till de missförhållanden som förekommer i praktiken. Ett centralt mål är att myndigheterna självmant skall se till att individens språkliga rättigheter tillgodoses utan att han eller hon särskilt behöver be om detta eller stöta på motstånd. Reformen gäller inte enbart praktiska förbättringar i myndigheternas verksamhet, utan språklagen har också ett symbolvärde för medborgarna. Språklig jämlikhet stärker identiteten. Med reformen eftersträvas en *positiv attityd* till vårt lands tvåspråkighet och därigenom indirekt till mångspråkighet och en mångkulturell miljö. Målet är en synlig och *fungerande tvåspråkighet* i det officiella Finland, att den enskilda individen i Finland också i framtiden skall kunna leva och vara verksam på sitt eget språk, finska eller svenska, och att såväl den finskspråkiga som den svenskspråkiga kulturen i vårt land skall bevara sin livskraft i en allt mer internationell värld.

Folktinget konstaterar att den nya språklagstiftningen ger en klar signal om att kunskaper i det svenska språket kommer att vara viktiga inom såväl den offentliga som den privata sektorn och att det därför bör satsas särskilt på undervisningen i detta ämne. Målet bör vara att läroplansgrunderna genomsyras av en positivare attityd till vårt lands tvåspråkighet. Detta gäller också undervisningen i det inhemska språket.

Fastställandet av läroplansgrunderna

Enligt 14 § (628/1998) i lagen om grundläggande utbildning besluter utbildningsstyrelse dvs. om målen för och det centrala innehållet i den grundläggande utbildningens olika elevhandledningen samt annan undervisning. Läroplanerna fastställs av utbildningsstyrelsen.

Utbildningsstyrelsen har den 19 december 2002 fattat beslut (5/420/2002) om de grunder för läroplanen som skall följas i försöket med den grundläggande utbildningen 2003-04. Remissinstanserna ombeds nu ge sitt utlåtande om försöksgrundernas lämplighet som grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

För både den finskspråkiga och svenskspråkiga versionen av läroplansgrunderna gäller samma ovan nämnda beslut och datum trots att de innehållsmässigt avviker från varandra. Som exempel på detta kan nämnas: den kulturella identitetens och internationalismens mål i 9 §, ordningsföljden i 10 och 11 § samt elever med teckenspråk som modersmål i 48 §.

Folktinget frågar sig om utbildningsstyrelsen har för avsikt att fastställa två olika läroplansgrunder. Avsikten torde dock vara att det skall finnas en gemensam likalydande nationell läroplansgrund för den grundläggande utbildningen.

Folktinget beklagar att remisstiden för de svenska mottagarna är ca två veckor kortare än för övriga.

Folktinget framför följande om försöksgrundernas lämplighet som grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen:

KAPITEL 2

Utgångspunkterna för hur undervisningen skall ordnas

3 § Värdegrunden inom den grundläggande utbildningen

Folktinget konstaterar att läroplanens värdegrund på ett riktigt sätt utgår ifrån att den finländska kulturen har formats i växelverkan mellan den specifikt finländska, den nordiska och den europeiska kulturen. Dessa olika dimensioner bör också tydligt framgå i de ämnesspecifika läroplanerna.

Folktinget uttrycker sin glädje över att det i värdegrunden inom den grundläggande utbildningen förutom de nationella och lokala särdragen också skall beaktas nationalspråken, dvs. finskan och svenskan. Detta innebär att de ämnesspecifika läroplansgrunderna t.ex. för det andra inhemska språket (finska och svenska), litteraturen, historien och geografin också bör genomsyras av att Finland är ett land med två nationalspråk.

KAPITEL 4

Undervisningens mål och centrala innehåll

9 § Integrering och temaområden

2. Kulturell identitet och internationalism

Värdegrunden inom den grundläggande utbildningen (3 §) omfattar förutom den finländska och europeiska kulturen även den nordiska kulturen.

Folktinget föreslår att den första meningen i detta stycke skulle lyda som följande:

*Syftet med temaområdet Kulturell identitet och internationalism är att hjälpa eleven att förstå den finländska, **den nordiska** och den europeiska kulturidentitetens karaktär, att finna sin egen kulturidentitet och att utveckla sin förmåga till växelverkan mellan olika kulturer och till internationalism.*

MÅL

Den finskspråkiga versionen till grunder för läroplanen avviker från den svenska versionen så att den finskspråkiga eleven fräntas rätten att betrakta den finlandssvenska kulturidentiteten som en del av en specifikt finsk, nordisk och europeisk kultur.

Enligt värdegrunden inom den grundläggande utbildningen (3 §) skall i undervisningen beaktas bl.a. de nationella särdragen och nationalspråken.

Folktinget föreslår att målet skulle lyda som följande:

*Eleven skall lära sig känna och uppskatta det egna andliga och materiella kulturarvet och lära sig betrakta **den finska och finlandssvenska** kulturidentiteten som en del av en specifikt **finländsk**, nordisk och europeisk kultur.*

Centralt innehåll

Med hänvisning till värdegrunderna bör också i det centrala innehållet ingå ett omnämnande om Finlands nationalspråk.

Folktinget föreslår att det skulle lyda som följande:

*Den egna kulturen, hembygdens kultur, **nationalsspråken**, det finländska, det nordiska och det europeiska.*

10 § Studier i olika modersmål och det andra inhemska språket

I paragrafens första moment saknas ämnet svenska för teckenspråkiga, trots att ämnet finns upptaget i tabellen på sidan 17 (svensk version) och som ämne på sidan 74 (svensk version).

Folktinget föreslår att momentet skulle lyda som följande:

*För läroämnet modersmål och litteratur har i dessa grunder fastställts elva lärokurser som är finska, svenska, samiska, romani och teckenspråk som modersmål, modersmål för elever med invandrabakgrund samt finska och svenska som andraspråk, finska för samisktalande barn och finska **eller svenska för teckenspråkiga barn**.*

11 § Modersmål och litteratur

Finska som modersmål

Årskurserna 3-5

Mål D

För eleverna i den svenska skolan, årskurserna 3–5, ingår i mål D. Språk, litteratur och kultur, att eleven skall få möta andra länders kulturer genom litteratur, teater, film och andra medier samt erbjudas möjligheter att uppleva sambandet mellan litteratur och andra konstarter och att eleven skall lära sig lägga märke till och respektera de språk som talas i närmiljön samt lära känna de nordiska grannspråken. Enligt grunderna för läroplanen fräntas eleverna i den finskspråkiga skolan dessa möjligheter, trots att tillgången på översatt litteratur, film, teater mm är riklig på finska.

Folktinget föreslår att det i mål D skall ingå följande:

- *Eleven skall få möta andra länders kulturer genom litteratur, teater, film och andra medier samt erbjudas möjligheter att uppleva sambandet mellan litteratur och andra konstarter.*
- *Eleven skall lära sig lägga märke till och respektera de språk som talas i närmiljön samt lära känna de nordiska grannspråken.*

Centralt innehåll

Litteratur

Enligt grunderna för läroplanen bör eleverna i den svenska skolan bekanta sig med svensk och nordisk barnlitteratur. Ett flertal svenska och nordiska barnböcker har översatts till finska. Det skulle vara viktigt att även den finska skolans elever får en anknytning till Norden via litteraturen. Dessutom omfattar värdegrunden inom den grundläggande utbildningen (3 §) även den nordiska kulturen.

Folktinget föreslår att det i litteraturen skall ingå följande:

- *Att bekanta sig med inhemsk och nordisk barnlitteratur*

Årskurserna 6-9

Mål D

Även under denna punkt fräntas den finska skolans elever möjligheten att bekanta sig med Norden på sitt eget språk. Då utgångspunkten för värdegrunden också omfattar det nordiska och då det dessutom finns avtal (Nordiskt

samarbetsavtal, Helsingfors 1962) mellan de nordiska länderna om att eleverna i skolan skall få undervisning om de övriga nordiska ländernas språk, kultur och allmänna samhällsliga förhållanden, är det förvånande att inte den nordiska skönlitteraturen finns med i mål D. Därtill är det ytterst viktigt att eleverna utvecklar sin tolerans också mot andra språk, särskilt det andra inhemska språket.

Folktinget föreslår att det i mål D skall ingå följande:

- *Eleven skall öka och fördjupa sitt läs- och litteraturintresse genom att läsa skönlitteratur från Finland, Norden och andra länder*
- *Utveckla tolerans gentemot språklig variation och **andra språk, särskilt det andra inhemska språket.***

Centralt innehåll

Kirjallisuustieto

Även på denna punkt avviker den finska läroplanen från den svenska. Hänvisande till det som ovan har uttalats om värdegrunden och Norden borde det under denna punkt också finnas en anknytning till nordisk litteratur.

Folktinget föreslår att det i kirjallisuustieto skall ingå följande:

- *Att få grundläggande kunskap om den språkliga situationen i Finland och Norden samt i ett globalt och ett individuellt perspektiv*
- *Att läsa, analysera, reflektera över och gestalta skönlitteratur från Finland, Norden och andra länder samt bekanta sig med teater och film*

Kriterier för vitsordet 8 vid slutbedömningen

D.

Folktinget föreslår att det i mål D. skall ingå följande:

- *Eleven har läst både inhemsk, svensk och nordisk samt utländsk skönlitteratur som hela verk och som utdrag i olika genrer.*

Svenska som modersmål

Enligt värdegrunden för den grundläggande utbildningen (3§) är grunden för undervisningen bl.a. den finländska kulturen som har formats i växelverkan mellan den specifikt finländska, den nordiska och den europeiska kulturen. I ämnet svenska som modersmål tas den finlandssvenska och nordiska aspekten fram mycket bra. Däremot saknas en anknytning till den finska delen av vår kultur. För att eleverna skall kunna få en fullvärdig förståelse för kulturen i Finland och för sin identitet borde det i litteraturstudierna ingå även finsk litteratur, givetvis översatt till svenska.

Årskurserna 3-5

Centralt innehåll

Litteratur

Folktinget föreslår att det i litteraturen skall ingå följande:

- *Att bekanta sig med inhemsk och nordisk barnlitteratur.*

Årskurserna 6-9

Centralt innehåll

Språk, litteratur och kultur

Folktinget föreslår att det under denna punkt upptas även följande:

- *Att bekanta sig med inhemsk och nordisk barnlitteratur.*

Romani som modersmål

Årskurserna 6-9

Mål

Elever med romani som modersmål finns i både den finska och svenska skolan.

Folktinget föreslår att det sista målet skulle lyda som följande:

- *Lära sig förstå skillnaderna och likheterna mellan romani och finska/**svenska** och känna till andra talade romanispråk vad gäller dialekter, ställning och historia.*

Teckenspråk som modersmål

I den finskspråkiga versionen av grunderna för läroplanen är ämnet teckenspråk som modersmål anknutet till finska språket och i den svenska versionen är ämnet anknutet till svenska språket.

Folktinget frågar sig om det är meningen att det skall finns en eller två läroplaner för de elever som har teckenspråk som modersmål?

Folktinget föreslår att det i läroplansgrunderna skall ingå två läroplaner för teckenspråk; den ena med anknytning till finlandssvenskt teckenspråk och den andra med anknytning till finskt teckenspråk.

Modersmål för elever med invandrabakgrund

I den finskspråkiga versionen av grunderna för läroplanen är ämnet modersmål för elever med invandrabakgrund anknutet till det finska språket och i den svenska versionen är ämnet anknutet till svenska språket.

Folktinget frågar sig om det är meningen att det skall finns en eller två läroplaner för modersmål för elever med invandrabakgrund?

Folktinget föreslår att det i läroplansgrunderna skall ingå två läroplaner i ämnet modersmål för elever med invandrabakgrund; den ena med anknytning till det svenska språket och den andra med anknytning till det finska språket.

Finska som andra språk

Mål

Kertomusperinne, kirjallisuus, viestintäkasvatus

Även under denna punkt fråntas den finska skolans elever möjligheten att bekanta sig med Norden på finska. Då utgångspunkten för värdegrunden (3 §) omfattar också det nordiska, och avtalen mellan de nordiska länderna förutsätter att eleverna i skolan skall få kunskaper om bl.a. den nordiska kulturen, är det förvånande att inte den nordiska litteraturen finns med i målen.

Folktinget föreslår att följande mål tas med:

- *Eleven skall öka och fördjupa sitt läs- och litteraturintresse genom att läsa skönlitteratur från Finland, Norden och andra länder.*

Suomi saamenkielisille

Den nordiska aspekten på litteraturstudier saknas också i detta ämne.

Folktinget föreslår att följande mål tas med i mål D.

- *Eleven skall öka och fördjupa sitt läs- och litteraturintresse genom att läsa skönlitteratur från Finland, Norden och andra länder.*

Svenska för teckenspråkiga barn

Mål

Den nordiska aspekten saknas även i detta ämne.

Folktinget föreslår att det i målen tas in en punkt som lyder som följande:

- *Eleven skall bekanta sig med svenskspråkig, **nordisk** och utländsk ungdomslitteratur.*

Finska för teckenspråkiga barn

I den svenskspråkiga versionen för läroplanens grunder konstateras att lärokursen i finska för teckenspråkiga barn i tillämpliga delar till mål och innehåll följer lärokursen i svenska för teckenspråkiga barn. I den finskspråkiga versionen finns dock en egen läroplan i finska för teckenspråkiga barn!

12 §

Det andra inhemska språket

Enligt 2 § (628/1998) i lagen om grundläggande utbildning skall utbildningen främja bildningen och **jämlikheten** i samhället och dessutom är utbildningens mål att säkerställa att undervisning ges på **lika villkor** i hela landet.

Målet, enligt 3 § (1435/2001) i statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen, är att eleven **kan kommunicera även på det andra inhemska språket**.

Principen om Finlands officiella tvåspråkighet och nationalspråkens jämställdhet har stärkts genom den nya grundlagen som trädde i kraft år 2000. Enligt denna lag skall det allmänna (staten, kommunerna, mm.) förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av båda nationalspråken. Språklagsreformen har ytterligare stärkt den språkliga jämlikheten. Med denna reform som träder i kraft år 2004 eftersträvas en positiv attityd till Finlands tvåspråkighet.

I läroplansgrunderna används som måttstock den finländska tillämpningen (22.9.2002) av den allmäneuropeiska referensramen för undervisning och inläring av språk. Denna referensram omfattar många olika nivåer och är dessutom indelad i olika kategorier såsom hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivning. Nivåmål föreslås för goda kunskaper i årskurs 6 och för vitsordet 8 vid slutbedömningen i årskurs 9. Frågan är om man med de nivåmål som föreslås beträffande det andra inhemska språket, kan uppfylla kriterierna om att eleven skall kunna kommunicera även på det andra inhemska språket i den anda som både den nya grundlagen och språklagsreformen förutsätter.

Folktinget har jämfört läroplansgrundernas förslag till nivåmål (bilaga 1) och kommit fram till att nivåmålen i det andra inhemska språket svenska är på en lägre nivå än i det andra inhemska språket finska och i ämnet engelska. Den nya grundlagens inverkan har ej beaktats, ej heller språklagsreformen. Likaså strider detta emot att utbildningen skall främja jämlikheten i samhället. Dessutom kan man fråga sig om denna nivå ens uppfyller kraven på att eleverna skall kunna kommunicera.

Finska

I inledningen till undervisningen i finska konstateras att syftet är att ge eleverna kunskaper och färdigheter i majoritetsspråket. Finland har två nationalspråk, finska och svenska. Dessa är jämställda.

Folktinget föreslår att skrivningen "landets majoritetsspråk" ändras till "det andra inhemska språket finska".

Årskurserna 3-6

Folktinget anser att satsen "Eleverna skall utveckla en positiv attityd till språket, så att de upplever att de kan och vill lära sig det" och skrivningen om "landets tvåspråkiga kulturarv" visar att man i detta sammanhang har beaktat den nya grundlagen och språklagsreformen.

Årskurserna 7-9

MÅL

Folktinget föreslår att det i målen skrivs in följande:

- *Eleverna skall ha utvecklat en positiv attityd till språket och landets tvåspråkighet.*

Finska som B-språk

MÅL

Folktinget föreslår att det i målen skrivs in följande:

- *Eleverna skall ha utvecklat en positiv attityd till språket och landets tvåspråkighet.*

Ruotsin kieli

I inledningen till "ruotsin kieli" har man helt förbisett att nämna att detta språk är det ena av Finlands två nationalspråk. Man har inte heller beaktat det faktum att den nya grundlagen förutsätter att det allmänna skall förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av de båda nationalspråken. Ej heller har man beaktat de positiva attityder till Finlands tvåspråkighet som språklagsreformen innehåller.

Folktinget föreslår att i inledningen till ämnet "ruotsi" skrivs in att det är fråga om det andra nationalspråket,

svenska, och att ett syfte med undervisningen i detta språk är att förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av de båda nationalspråken. Därtill skall eleverna utveckla en positiv attityd till språket och Finlands tvåspråkighet.

Ruotsi A-kielenä

Vuosiluokat 3-6

I inledningen till ämnet finska för årskurserna 3-6 finns inskrivet att eleverna skall utveckla en positiv attityd till språket, så att de upplever att de kan och vill lära sig det. Dessutom hör till detta ämnes grundstudier också kännedomen om landets tvåspråkiga kulturarv. Grundlagens och språklagsreformens betydelse har inte beaktats i denna inledning.

Folktinget föreslår att det i denna inledning skrivs in att eleverna skall utveckla en positiv attityd till språket, så att de upplever att de kan och vill lära sig det. Till grundstudierna hör också kännedom om landets tvåspråkiga kulturarv, såsom platser, sedvänjor, talesätt, sånger och berättelser.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päätyessä

Folktinget har i inledningen till det andra inhemska språket påpekat att nivåmålen i ämnet ruotsi är på en lägre nivå än i motsvarande ämne finska (se bilaga 1, s.1).

Folktinget föreslår att nivån på profilen för goda kunskaper i ruotsi A-kielenä i årskurs 6 höjs till samma nivå som finska som A-språk har i årskurs 6.

Vuosiluokat 7-9

TAVOITTEET

Folktinget föreslår att det i målen skrivs in följande:

- *Eleverna skall utveckla en positiv attityd till språket och landets tvåspråkighet.*

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Folktinget har i inledningen till det andra inhemska språket påpekat att nivåmålen i ämnet ruotsi är på en lägre nivå än i motsvarande ämne finska (se bilaga 1, s.1).

Folktinget föreslår att kriterierna för vitsordet 8 vid slutbedömningen i ruotsi A-kielenä i årskurs 9 höjs till samma nivå som finska som A-språk har i årskurs 9.

Ruotsi B-kielenä

Vuosiluokat 7-9

I inledningen till ämnet finska för årskurserna 3-6 finns inskrivet att eleverna skall utveckla en positiv attityd till språket, så att de upplever att de kan och vill lära sig det. Dessutom hör till detta ämnes grundstudier också kännedomen om landets tvåspråkiga kulturarv. Detta är en utmärkt skrivning. Eftersom attityderna till detta ämne ofta har visat sig vara mycket negativt laddade är det ytterst viktigt att satsa på positiva attityder både till själva språket och landets tvåspråkighet. Grundlagens och språklagsreformens betydelse har inte beaktats i denna inledning.

Folktinget föreslår att det i denna inledning skrivs in att eleverna skall utveckla en positiv attityd till språket, så att de upplever att de kan och vill lära sig det. Dessutom hör till detta ämnes grundstudier också kännedomen om landets tvåspråkiga kulturarv.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Folktinget har i inledningen till det andra inhemska språket påpekat att nivåmålen i ämnet ruotsi är på en lägre nivå än i motsvarande ämne finska (se bilaga 1, s.2).

Folktinget föreslår att nivån på kriterierna för vitsordet 8 vid slutbedömningen i ruotsi B-kielenä i årskurs 9 höjs till samma nivå som finska som B-språk har i årskurs 9.

Äidinkielenomainen ruotsi

Vuosiluokat 1-6

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päätyessä

Folktinget har i inledningen till det andra inhemska språket påpekat att nivåmålen i ämnet ruotsi är på en lägre nivå än i motsvarande ämne finska. Samma skillnad finns mellan ämnena modersmålsinriktad finska och äidinkielenomainen ruotsi (se bilaga 1, s.3).

Folktinget föreslår att nivån på profilen för goda kunskaper i äidinkielenomainen ruotsi i årskurs 6 höjs till samma nivå som modersmålsinriktad finska har i årskurs 6.

Vuosiluokat 7-9

Päätöarvion kriteerit arvosanalle 8

Folktinget har i inledningen till det andra inhemska språket påpekat att nivåmålen i ämnet ruotsi är på en lägre nivå än i motsvarande ämne finska. Samma skillnad finns mellan ämnena modersmålsinriktad finska och äidinkielenomainen ruotsi (se bilaga 1, s.3).

Folktinget föreslår att nivån på kriterierna för vitsordet 8 vid slutbedömningen i äidinkielenomainen ruotsi i årskurs 9 höjs till samma nivå som modersmålsinriktad finska har i årskurs 9.

16 §

Biologi och geografi

Årskurserna 5-6

Då utgångspunkten för värdegrunden omfattar också det nordiska och då det dessutom finns avtal (Nordiskt samarbetsavtal, Helsingfors 1962) mellan de nordiska länderna om att eleverna i skolan skall få undervisning om de övriga nordiska länderna, är det förvånande att man i detta ämne inte inkluderat den nordiska dimensionen.

Folktinget föreslår följande:

- *Målet för undervisningen i geografi är att elevens världsbild skall utvidgas från hemlandet via **Norden** till Europa och den övriga världen.*

MÅL

Geografi

Hänvisande till ovanstående förslag gällande ämnet geografi föreslår Folktinget följande:

- *Eleven skall sätta sig in i **Nordens** och Europas geografi och andra områden på jordklotet samt lära sig att förhålla sig positivt till främmande länder, folk och kulturer.*

Centralt innehåll

Geografi

Hänvisande till ovanstående förslag gällande ämnet geografi föreslår Folktinget följande:

- **Norden** och Europa som en del av världen
 - att studera **Norden** och Europa på världskartan samt att gestalta Nordens och Europas kartbild
 - klimat- och vegetationszonerna och djurlivet i **Norden** och Europa

Profil för goda kunskaper i slutet av årskurs 6

Geografi

Hänvisande till ovanstående förslag om målet för undervisningen i geografi föreslår Folktinget följande:

- *känner i huvuddrag till de **nordiska länderna** och de europeiska staterna och deras huvudstäder samt kan beskriva både **Nordens** och Europas varierande naturförhållanden.*

Geografi

Årskurserna 7-9

Mål

Eftersom undervisningen skall utveckla elevens geografiska världsbild och dess regionala förankring är det viktigt att också den nordiska dimensionen tas med i detta sammanhang.

Folktinget föreslår att det i målen skall ingå följande:

- *lära sig att förstå växelverkan mellan naturen och den mänskliga verksamheten i Finland, i **Norden**, i Europa och på andra håll i världen samt lära sig att se de orsaker som styr verksamhetens lokalisering.*

Centralt innehåll

Hänvisande till ovanstående föreslår Folktinget följande:

Norden och Europa

- *att gestalta grunddragen i **Nordens** och Europas kartbild, naturförhållanden, landskap och mänskliga verksamhet samt växelverkan mellan dem*
- *att geografiskt **studera** Norden och Europa som en del av världen*

Kriterier för vitsordet 8 vid slutbedömningen

Hänvisande till ovanstående föreslår Folktinget följande:

Nordens och Europas strukturer

Eleven

- *kan beskriva naturförhållandena och den mänskliga verksamheten i olika områden i **Norden** och Europa samt förstår **Nordens** och Europas natur- och kulturrikedom.*
- *Kan jämföra **Norden** och Europa med andra **delar av världen** och förstår att **dessa** är i växelverkan med de övriga områdena i världen.*

Finlands strukturer

I Finlands strukturer ingår ett omnämnande om minoritetskulturerna i Finland, men ingenting om landets nationalspråk. Dessutom har den nordiska dimensionen förbisetts också i detta sammanhang.

Folktinget föreslår att det i kriterierna för vitsordet 8 vid slutbedömningen för Finlands strukturer tas med följande:

- *Eleven kan känna igen den egna kulturens särdrag, **känner till att Finland är ett land med två nationalspråk**, känner till minoritetskulturerna i Finland och i närområdena samt har en uppfattning om sin egen regionala identitet.*
- *Eleven kan beskriva Finlands växelverkan med **Norden**, med närområdena, med Europa och med hela världen.*

21 §

Historia

Inom undervisningen i historia används fortfarande begrepp som på ett historiepositivistiskt sätt leder fram till skapandet av staten Finland. Det råder en uppfattning om att Finland med sina nuvarande gränser har existerat sedan urtiden i någon form av protonation, för att utvecklas under sent 1800-tal och bli självständigt. De nuvarande statsgränserna projiceras bakåt i tiden vilket inverkar på urvalet av ämnesshelter och centralt innehåll. Eftersom den nya läroplanen kommer att utgöra det centrala styrinstrumentet för innehållet i kurserna under åtminstone något decennium framåt är det olyckligt om gammal finsk nationell historieskrivning ytterligare en gång cementeras i den.

Årskurserna 5-6

Centralt innehåll

Medeltiden

Vid tiden för det svenska rikets uppkomst var det norra östersjöområdet av central betydelse för rikets utformning. Vattenlederna och handeln gick i öst-västlig riktning och det var naturligt att också områdena kring Finska viken från början ingick som en del i statsbildningen. På den tiden fanns det alltså inget Sverige som kunde införliva något Finland. Sverige uppstod i hög grad genom att Götaländerna, Svealand och områdena östanhavs konsoliderades. Med hänvisning till ovanstående föreslår Folktinget följande:

- *"Införlivandet av Finland som en del av Sverige" stryks och ersätts med t.ex. "**Det svenska rikets uppkomst**"*

Finland som en del av det svenska riket

Den politiska, ekonomiska och kulturella utvecklingen under den tid som beskrivs är Sveriges historia - att urskilja Finland som en egen enhet under denna tid är ohistoriskt. Om man vid inlämningen av stormaktstiden har ett regionalt perspektiv som utgångspunkt blir begreppet "finländarnas liv som kungens undersåtar och invånare i en stormakt" svårt att förstå och medför dessutom ett separatistiskt element som är ohistoriskt. Detta leder samtidigt till att perspektivet på nordism förändras från ett inre till ett yttre perspektiv. Hänvisningen till att den finländska kulturen skall ingå som en skild del under detta temablock är onödig eftersom de kulturella strävandena väl kan inarbetas under punkten "livet som kungens undersåtar och invånare i en stormakt."

Med hänvisning till ovanstående föreslår Folktinget att denna del av historieundervisningen skulle lyda som följande:

Stormaktstiden

- *livet som kungens undersåtar och invånare i en stormakt*

Årskurserna 7-9

Centralt innehåll

Det finska samhället omvandlas

Denna rubrik bör korrigeras till "Det **finländska** samhället omvandlas"

Från stormakternas rivalisering till första världskriget och dess följder

Denna rubrik bör korrigeras till "Från **stormaktsrivalitet** till första världskriget och dess följder"

22 §

Samhällslära

Mål

Hänvisande till värdegrunden inom den grundläggande utbildningen (3 §) bör det i målen för ämnet samhällslära också ingå det som är specifikt finländskt, nämligen att landet har två officiella språk.

Folktinget föreslår att det som mål i samhällsläran skall tas in följande:

- eleven skall få grundläggande kunskap om Finlands språkliga förhållanden.

Centralt innehåll

I texten som står under rubriken Centralt innehåll har igen den nordiska dimensionen glömts bort trots att den nordiska dimensionen ingår i läroplanens värdegrunder (3 §).

Folktinget föreslår att texten skulle lyda som följande:

*Temaområden är det finländska samhället och näringslivet samt **Norden och Europeiska unionen***

Individen som medlem i en gemenskap

Även under denna punkt har den nordiska dimensionen glömts bort.

Folktinget föreslår att den andra punkten under denna rubrik ändras att lyda som följande:

- *individens möjligheter att fungera som invånare i hemkommunen, som medborgare i den egna staten, i ett nordiskt land och i EU.*

Att påverka och fatta beslut

Även under denna punkt har den nordiska dimensionen glömts bort.

Folktinget föreslår att den tredje punkten under denna rubrik ändras att lyda som följande:

- *politiska och administrativa aktörer på kommunal, nationell, **nordisk** och EU-nivå.*

Medborgartrygghet

I värdegrunden (3 §) för läroplanerna ingår som en punkt att i läroplanen också skall beakta nationalspråken.

Folktinget föreslår att det under denna rubrik tas in följande:

- *grundläggande kunskap om Finlands språkliga förhållanden.*

23 §

Musik

Centralt innehåll

I den sista punkten uttrycket "finsk musik", torde ändras till **finländsk** musik eller musik från Finland.

Kapitel 7

Elevedömningen

41 §

Bedömning under studiernas gång

Bedömning av elever med invandrarbakgrund

Den svenska versionen av läroplansgrunderna hänvisar till elevens kunskaper i svenska och den finska hänvisar till elevens kunskaper i finska.

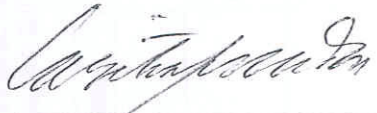
Folktinget frågar sig än en gång om utbildningsstyrelsen har för avsikt att fastställa två olika läroplansgrunder eller om det skall finnas en gemensam nationell läroplansgrund för den grundläggande utbildningen.

Kapitel 8**Undervisning för olika språk- och kulturgrupper****48 §****Elever med teckenspråk som modersmål**

I den svenska versionen av läroplansgrunderna är modersmålet finlandssvenskt teckenspråk och i den finska versionen av läroplansgrunderna är motsvarande uttryck suomalaisen viittomakieli.

Folktinget hänvisar till frågan om fastställandet av läroplansgrunderna.

För Svenska Finlands folkting

Carita Lundin
Ordförande för utbildningsdelegationen

Viveca Lahti
Biträdande folktingssekreterare